

Grażyna Piechota

Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej

Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach

Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

e-mail: grazyna.piechota@mail.umcs.pl

 <https://orcid.org/0000-0003-2137-6843>

[Konferencja „Ksi@zka w mediach – Media w ksi@zce: Rynek – Technologie – Konsumpcja” (Lublin, 29–30 czerwca 2022 r.)

DOI: <https://doi.org/10.18778/0860-7435.35.15>

W epoce ekspansywnego rozwoju mediów i technologii cyfrowych znaczenia nabierają pytania o przekształcenia procesu komunikacji poprzez książkę, jej miejsce w kulturze zmediatyzowanej oraz charakter relacji pomiędzy słowem drukowanym a innymi mediami. Na przestrzeni ostatnich lat media w sposób znaczący wpłynęły na kształt rynku książki, jej społeczny obieg oraz praktyki lekturowe czytelników/konsumentów. Z jednej strony stanowią otoczenie konkurencyjne dla branży wydawniczej, z drugiej stały się jej istotną częścią. Z kolei książka, stanowiąc wzór i punkt odniesienia dla różnych mediów, jednocześnie przenika do nich, łączy się z nimi i zmienia wskutek ich wielorakich wpływów i oddziaływań.

Media transformują rynek książki w sposób totalny, w aspekcie organizacji, treści i formy. Są narzędziami wykorzystywanymi w komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej przez tradycyjne instytucje rynku książki, autonomicznymi instrumentami rozpowszechniania i promocji publikacji, a wreszcie heterogenicznymi przestrzeniami dla społecznego życia książki. Dzięki mediom i nowym

technologiom odbiorca otrzymuje niedostępne wcześniej formaty książki. Media tworzą nową płaszczyznę reprodukcji i prezentacji książki, będąc jednocześnie jej składnikiem tematycznym. Pozwalają także na upowszechnienie i wzmocnienie obecności książki w sferze życia społecznego, gdzie ma ona szansę zaistnienia w mainstreamie rozmaitych debat, co przyczynia się do jej popularyzacji. Zatem problem mediów na współczesnym rynku książki to nie tylko sprawa obiektywnej rzeczywistości rozwijającej się technologii oraz nowych potrzeb i praktyk czytelniczych, ale też nowych trendów produkcyjnych i dystrybucyjnych.

W dniach 29–30 czerwca 2022 roku Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS w Lublinie zorganizowała II Międzynarodową Konferencję Naukową pt. KSI@ŻKA W MEDIACH – MEDIA W KSI@ŻCE: RYNEK – TECHNOLOGIE – KONSUMPCJA wraz z partnerami z uczelni ukraińskich:

- Кафедра СКІД Львівської політехніки (Department of Social Communication and Information Activities, Lviv Polytechnic National University), Instytut Komunikacji Społecznej i Działalności Informacyjnej, Narodowego Uniwersytetu „Lwowska Politechnika” we Lwowie;
- Department of Social Communication, Волинський національний університет імені Лесі Українки (Lesya Ukrainka Volyn National University), Katedra Komunikacji Społecznej, Narodowego Uniwersytetu Wolyńskiego im. Łesi Ukrainki w Łucku;
- Department of Media Communications, Українська академія друкарства – Офіційна сторінка (Ukrainian Academy of Printing), Katedra Komunikacji Medialnej Ukraińskiej Akademii Drukarstwa we Lwowie.

W imieniu Komitetu Organizacyjnego konferencję otworzyła dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS, kierownik Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej, następnie w części oficjalnej głos zabrali: profesor Iwona Hofman – Dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS w Lublinie, a także prodziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak oraz dr Wojciech Maguś, zastępca dyrektora INoKSiM UMCS. Zgromadzonych uczestników w siedzibie Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS w Lublinie oraz gości na łączach powitali również przedstawiciele ośrodków akademickich w Ukrainie, m.in. dr Oleksandr Markovets, kierownik Instytutu Komunikacji Społecznej i Działalności Informacyjnej Politechniki Lwowskiej, profesor Nadija Zelinska kierownik Komunikacji Medialnej Ukraińskiej Akademii Drukarstwa, profesor Olena Kosheliuk kierownik Katedry Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wolyńskiego w Łucku oraz profesor Liudmyla Ponomarienko z Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu im. Tarasa Szewczenki.

Ryc. 1. Plakat konferencji

Fot. Renata Malesa

Podczas dwóch dni obrad podjęto dyskusję dotyczącą natury wzajemnych wpływów książki i mediów oraz statusu książki we współczesnej kulturze medialnej. Badacze z kilkunastu krajowych i zagranicznych ośrodków akademickich oraz praktycy i eksperci, związani zawodowo z branżą wydawniczą wygłosili 58 referatów. Wśród referatów znalazło się także 13 studentów z Polski i Ukrainy. Młodzi badacze zaprezentowali referaty na temat najnowszych zjawisk związanych m.in. z cyfryzacją branży wydawniczej, innowacjami w komunikacji z czytelnikami, trendami marketingu i promocji książki.

Konferencja miała charakter hybrydowy, obrady odbywały się stacjonarnie na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS, jak również online poprzez platformę MS Teams. Chcąc zagwarantować zarówno prelegentom, jak i słuchaczom komfort obrad, każdy panel prowadzony był przez 2 osoby, władające odpowiednio językiem polskim, ukraińskim, a także angielskim.

Obrady plenarne moderowane przez prof. dr hab. Jadwigę Woźniak-Kasperek oraz dr Halynę Lystvak rozpoczął referat dr hab. Magdaleny Przybysz-Stawskiej (Uniwersytet Łódzki) pt. *Informacja o książce na łamach współczesnych magazynów kobiecych. Zarys problematyki*. Prelegentka podkreśliła, iż prasa jako źródło informacji stanowi przedmiot badań przedstawicieli nie tylko nauk o komunikacji społecznej i mediach, ale również historyków, socjologów czy psychologów i pedagogów. Szczególnie interesujące są związki „czwartej władzy”

z kulturą, w tym książką. Na przestrzeni wieków przekaz o książce, zamieszczany na łamach gazet i czasopism przybierał różną postać, m.in. reklam księgarskich, recenzji, wywiadów, odcinków powieściowych czy relacji z ważnych dla świata literackiego wydarzeń.

Ryc. 2. Obrady plenarne

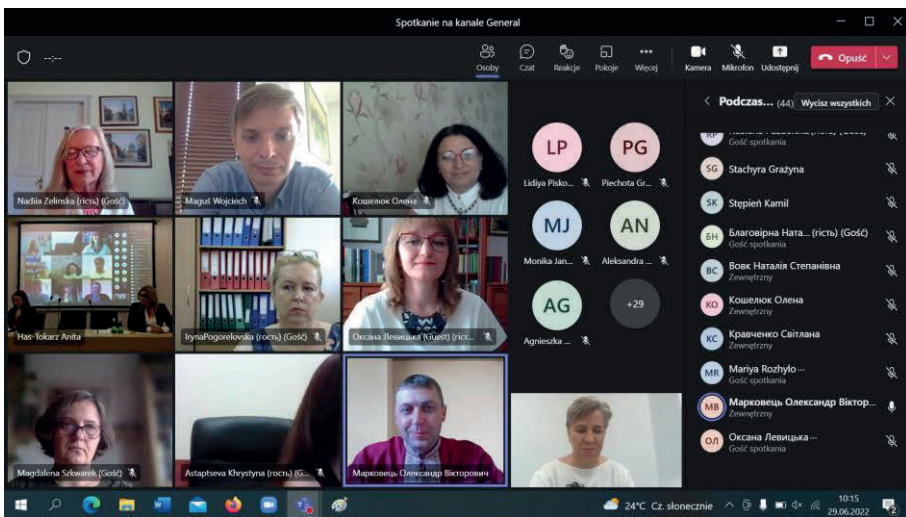
Fot. Renata Malesa

Profesor Nadija Zelinska (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) w wystąpieniu pt. „*Przeczcucie wojny*” w *Ukraińskiej mediapróżni międzywojennej Galicji: wydawniczy projekt, który nie traci aktualności* wskazała, iż przestrzeń medialna to wrażliwa membrana, która wychwytyjąc nastroje społeczne i retransmitując je różnymi kanałami, przynosi społeczeństwu wypracowany już produkt medialny. Potwierdzają to doświadczenia największego w Galicji koncernu wydawniczego „Prasa Ukraińska” (1923–1939, założyciel Iwan Tiktora), który łącząc publikację książek i komunikatów prasowych wykazał się fenomenalną wrażliwością na aktualne tematy, a także umiejętnością racjonalnego wykorzystania elementów własnej konstrukcji. W ramach koncernu ukazywały się gazety (Nowy Czas, Narodnia Sprawa itp.), czasopisma (Komar, Dźwinoczok itp.) oraz kalendarze (Złote Ucho, Złoty Kalendarz itp.), których cykliczność czyniła z nich naturalną platformę reprezentującą aktualne zagadnienia, w tym nasilenie zagrożenia militarnego. Niektóre czasopisma na swój sposób rozpowszechniają tematykę militarną, wzmacniając swego rodzaju „przeczcucie wojny”.

Kolejną prelegentką Iryna Pogoriellovska (Narodowe Centrum ISSN Ukrainy; Izba Książek Państwowego Instytutu Naukowego Ukrainy im. Iwana Fiodorowa) w referacie *Українська книга в міжнародному медіапросторі:*

проблеми, тенденції, перспективи розвитку / Książka ukraińska w międzynarodowej przestrzeni medialnej: problemy, tendencje, perspektywy rozwoju wskazała, iż państwowa polityka informacyjna Ukrainy powinna mieć na celu zachowanie jej „pamięci narodowej” i kształtowanie tożsamości narodowej. Praktyka światowa pokazuje, że jednym z głównych wskaźników poziomu kulturowego i intelektualnego każdego państwa jest liczba publikacji według tytułu i nakładu, publikowanych na jego terytorium, a także jakość ich treści, publikacji i druku. Wszystko to zależy przede wszystkim od ogólnego poziomu rozwoju nauki, kultury i edukacji w kraju, korzystnego obszaru legislacyjnego dla realizacji polityki państwa w sferze gospodarczej, informacyjnej i wydawniczej, zapewniającej skuteczność państwowej regulacji branży wydawniczej, dostępność podstawowej zgodności przemysłu z międzynarodowymi normami i standardami prawnymi.

Ryc. 3. Obrady plenarne na platformie MS Teams

Fot. Renata Malesa

Profesor Svitlana Kravchenko (Wolyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki w Łucku) w referacie pt. *Nowe trendy współczesnego rynku książki dla dzieci* przeanalizowała najnowsze tendencje na rynku książki dla dzieci w Polsce, Ukrainie i w innych krajach, m.in. finansowanie, propozycje i nagrody na międzynarodowych targach i konkursach, nowoczesne technologie ilustracji, wpływ Internetu na działalność wydawnictw.

Pierwszą część obrad plenarnych zakończyło wystąpienie Jakuba Frolowa (Head of Libraries at Legimi S.A.) pt. *E-booki, audiobooki, synchrobooki – stracona szansa, zawiędzone nadzieje?*

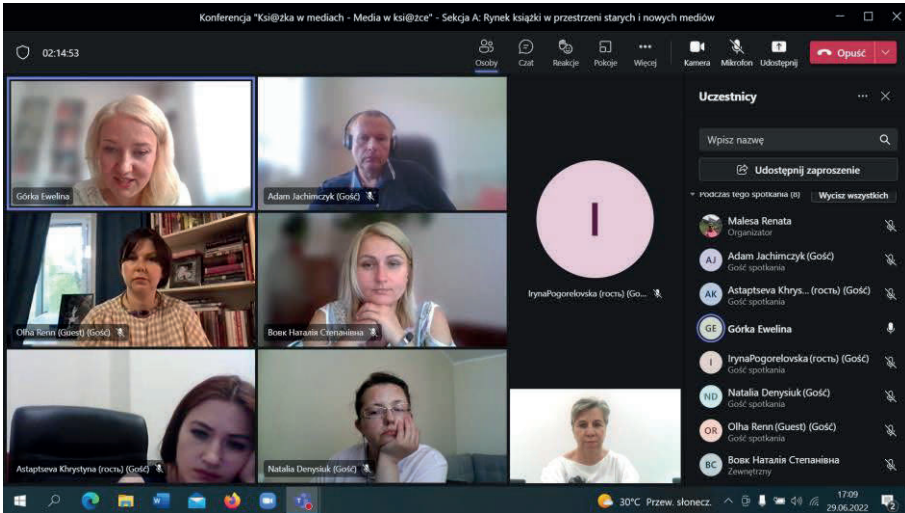
Drugą część obrad plenarnych prowadziły dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS oraz profesor Nadija Zelinska. Sesję rozpoczęło wystąpienie dr hab. Stanisławy Kurek-Kokocińskiej (Uniwersytet Łódzki) pt. *Jak o książce informują portale znane dzieciom i młodzieży*. Punktem wyjścia prezentowanej wypowiedzi stał się artykuł pt. *Co o Sieci wiedzą dzieci – pomorska młodzież w cyberprzestrzeni* (M. Karwowski, w: *Ekologia informacji w życiu dzieci i młodzieży*, Słupsk 2018) i zamieszczona w nim tabela zatytułowana „Portale z książkami – wyniki badań”. Sporządzona lista (księgarnie, sklepy internetowe, portale recenzyjne, portale aukcyjne i in.) nasunęła pytanie o to, jak poszczególne portale informują o książce. W przeprowadzonym badaniu jakościowym na wybranych powtarzalnych przykładach sprawdzono i rozpatrzono kilka kwestii: zakres informacji (grupy zawartości), dobór informacji, autorstwo (źródło) informacji, przyporządkowanie działowo-adresowe. Zebrany w wystąpieniu materiał poddano analizie porównawczej oraz interpretacji krytycznej.

W swoim referacie *Materialna forma książki a przemiany mediów* mgr Aleksander Zbirański (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) skoncentrował się na zagadnieniu z pogranicza antropologii i filozofii kultury – do czego może być potrzebna książka w swej materialnej formie w czasach masowej digitalizacji zasobów kulturowych? Książka została potraktowana nie tylko jako nośnik treści, ale również artefakt spełniający pewną rolę w społeczeństwie. Archetypowym przykładem tak rozumianej książki są egzemplarze Tory, które posiadają określoną formę i związaną z nią symbolikę. Nasuwają się tu skojarzenia z sacrum, tabu i świętością, ale również z aurą w rozumieniu Waltera Benjamina. Jest to przyczynek do pytania o świecki ekwiwalent świętości w postaci dóbr kultury o szczególnym znaczeniu oraz o możliwości jego istnienia w czasach technicznej reprodukcji dzieła sztuki. Zwieńczeniem rozważań było rozważenie kwestii różnicy pomiędzy książką rękopiśmienną a drukowaną, więc również pomiędzy pismem ręcznym a drukiem. Pozwolilo to zbliżyć się do rozumienia wpływu mediów na przemiany kulturowe. Książka znajdowała się zawsze w ich centrum jako skuteczna metoda przekazywania treści intelektualnych w czasie i przestrzeni. Przyjrzenie się tym zagadnieniom wychodząc od Tory pozwoliło odsłonić istotową rolę książki w kulturze opartej na wzorcach judeochrześcijańskich.

Kolejne referaty zaprezentowane zostały przez: dr Beatę Jędrzejczak (Uniwersytet Gdański) *Zwiastun książkowy – reklama literatury w środowisku nowomediowym*; profesor Liudmyłę Ponomarienko (Kijowski Narodowy Uniwersytet im. Tarasa Szewczenki) *Українська книга на Фейсбукі/ Książka ukraińska na Facebooku* oraz Piotra Kolacza (Menedżer ds. Kluczowych Klientów IBUK Libra) *IBUK Libra – platforma wspierająca edukację i rozwój*.

Obrady popołudniowe odbywały się w czterech sekcjach. Sekcja A zatytułowana *Rynek książki w przestrzeni starych i nowych mediów* prowadzona była przez dr Renatę Malesę oraz dr Natalię Vovk.

Ryc. 4. Popołudniowe obrady Sekcji A na platformie MS Teams

Fot. Renata Malesa

Prelegentka mgr Magdalena Szkwarek (Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Włochy m.st. Warszawy) poświęciła swój referat (*Nie*)obecności literatury latynoamerykańskiej w prasie polskiej (na wybranych przykładach). Zaznaczyła, iż w latach 70. i 80. XX wieku literatura latynoamerykańska cieszyła się popularnością wśród polskich czytających. Do dziś pojedyncze egzemplarze serii z piktogramami na okładce, mającymi nawiązywać do mitologii indiańskich znaleźć można w bibliotekach publicznych w całym kraju. Badaczka na wybranych przykładach pokazała, co zostało z tego dziedzictwa w odbiorze literatury latynoamerykańskiej w Polsce, czy i jak jest przedstawiana w prasie. Spróbowała odpowiedzieć na pytanie czy literatura krajów Ameryki Łacińskiej ma szansę dorównać swojemu fenomenowi z ubiegłego wieku.

W kolejnym referacie mgr Renata Rokicka (Uniwersytet Warszawski) pt. *Rynek książki w przestrzeni medialnej. Analiza wybranych sposobów promocji książek z wykorzystaniem mediów społecznościowych* podkreśliła obecność książki w przestrzeni medialnej. Celem badania było wykazanie sposobów promocji literatury z wykorzystaniem nowych technologii oraz mediów społecznościowych. Materiał badawczy, na jakim się skupiono, to posty zamieszczone głównie na mediach społecznościowych wybranych bibliotek, wydawnictw, a także księgarń. Dzięki analizie jakościowej zgromadzonych materiałów przedstawiono

zalety oraz wady płynące z wykorzystania nowych mediów do promocji książek i czytelnictwa. Zwrócono uwagę na metody promocji literatury oraz scharakteryzowano funkcjonalności poszczególnych mediów jako kanałów komunikacji z czytelnikami. Wykazano różnice w sposobach promocji różnych typów literatury.

Doktor Nataliia Vovk (Narodowy Uniwersytet „Lwowska Politechnika”) wygłosiła referat *Directions of the book publishing house's marketing strategy according to the results information reconnaissance*. Badanie poświęciła opracowaniu strategii marketingowej wydawnictwa książkowego. Przedstawiła konkretne propozycje wydawców w celu zwiększenia grupy docelowej. Takie propozycje rozwoju marketingu opierają się na analizie otwartych informacji o konkurentach działających na rynku. Przedstawiona została analiza możliwości wykorzystania otwartych źródeł informacji (telewizja, prasa, Internet, portale społecznościowe, specjalistyczne zasoby informacyjne i bazy danych) do zbierania informacji o konkurentach oraz wpływ tych informacji na podejmowanie decyzji.

Kolejny prelegent – dr Adam Jachimczyk (Uniwersytet Warszawski) poświęcił swój referat *Znakowi towarowemu jako źródłu informacji o aktywności wydawniczej*. Przedstawił wyniki analizy poświęconej znakom towarowym zarejestrowanym lub zgłoszonym do rejestracji przez 50 największych wydawców działających w Polsce. Analizę oparł na rejestrze Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej. Na jego podstawie zidentyfikowano wydawców, którzy dokonywali zgłoszeń znaków towarowych. Ustalono także rok zgłoszenia, jego status (zgłoszony, zarejestrowany, wygasły), rodzaj (słowny, graficzny, słowno-graficzny), typ znaku (organizacyjny, produktowy). Podkreślił, iż liczba zgłoszonych znaków towarowych może pośrednio wskazywać na marketingową aktywność określonego przedsiębiorcy. Analiza zgłoszeń pozwala również na zidentyfikowanie kluczowych produktów i usług związanych z książką oferowanym klientom.

Następnie wystąpienia zaprezentowały dr Olha Renn (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) pt. *Ukrainian Book Publishing in a Wartime: between surviving, anticrisis management and successful solutions (The Old Lion Publishing House experience)* oraz dr Ewelina Górka (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) pt. *Czesław Straszewicz na falach Radia Wolna Europa i Polskiego Radia. Powieść w radiu*.

Referat *Projekty książkowe redakcji „Monitora Wołyńskiego” – dwujęzycznej gazety polskiej wspólnoty na Wołyniu* wygłosiła dr Natalia Denysiuk (Wołyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki w Łucku). Na łamach „Monitora Wołyńskiego”, wydawanego w Łucku polsko-ukraińskiego dwutygodnika, od 2014 r. obecna jest rubryka „Ocaleni od zapomnienia” opowiadająca o obywatelach II Rzeczypospolitej, którzy doświadczyli represji ze strony radzieckich

organów ścigania w latach 1939–1941. Prowadzi ją dr Tetiana Samsoniuk z Równego. W oparciu na materiały archiwalne powstają szkice biograficzne o osobach represjonowanych.

W wystąpieniu dr Khrystyna Astartseva (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) *The problems with publishing in Eastern Galicia throughout the interwar period: men's and women's views & solutions* przedstawiła problematyczne aspekty rozwoju i funkcjonowania wydawnictwa w Galicji Wschodniej w okresie międzywojennym (1918–1939). Badanie obejmowało przegląd profesjonalnych publikacji w gazecie „Dilo”. Wśród aktualnych problemów branży wydawniczej zwrócono uwagę na: brak popytu na produkty wydawnicze, niewystarczającą jakość i wolumen działań promocyjnych oraz narzędzi promocji książki, brak komunikacji organizacyjnej pisarzy, zaniedbanie zasobów bibliotecznych do promocji książek wśród czytelników, brak inicjatywy i obojętność na obowiązki, trudności ekonomiczne potencjalnych konsumentów w okresie przedwojennym, brak profesjonalizmu wydawców i szerokie grono autorów amatorów, co doprowadziło do „bałaganu” wydawniczego rynek z produktami niskiej jakości. Jednocześnie analiza magazynu Nova Khata pozwoliła na zidentyfikowanie immanentnego kobiecego spojrzenia na nowe podejście do poprawy sytuacji na ukraińskim rynku wydawniczym. Najskuteczniejszą „kobiecą” metodą zachęcającą do kupowania i czytania książek był klub książki, w którym odbywały się comiesięczne prezentacje nowych książek, prelekcje i wykłady o literaturze i poezji. W dzisiejszych czasach bardzo ważne jest zapożyczenie udanych doświadczeń lwowskich feministek w celu udoskonalenia metod promocji książek.

Badanie mgr Oleny Pasternak ((Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) *Книжкові рейтинги у світових медіа: вплив на книжковий ринок та читацькі запити /Rankingi książek w światowych mediach: wpływ na rynek książki i zapytania czytelników* koncentrowało się na liście bestsellerów opracowanej przez światowe media, w tym najstarszej i jednej z najpopularniejszych gazet w Stanach Zjednoczonych, The New York Times, brytyjskiego Guardian. Lista 200 najlepszych powieści według BBC (The Big Read), a także oceny innych światowych mediów. Rozważany był wpływ mediów na rynek książki, gdyż oceny kształtują preferencje czytelników, zwiększają zainteresowanie i popyt na określone publikacje. W wyniku badania zauważamy, że oceny książek popularnych gazet są jednym z najważniejszych narzędzi wpływania na potencjalnych czytelników, ponieważ wpływają bezpośrednio na sprzedaż i kształtują gust czytelnika. Badanie koncentrowało się również na rynku ukraińskich tłumaczeń publikacji, które weszły do światowych rankingów.

Sekcja B pt. *Rynek książki dla dzieci w dobie cyfryzacji* moderowana była przez dr hab. Anitę Has-Tokarz, prof. UMCS oraz dr Halynę Lystvak. Obrady rozpoczęto referatem mgr Moniki Janusz-Lorkowskiej (Uniwersytet

Warszawski) pt. *Wydawcy czy developerzy? Multi-medialne książki obrazkowe czy gry komputerowe? – przyczynek do rozważań nad picturebook apps* w uniwersum książek. Interaktywne aplikacje książek obrazkowych są obecnie najbardziej zaawansowanymi technologicznie i multimedialnie książkami elektronicznymi dla dzieci. Są to produkowane na urządzenia mobilne fabularyzowane gry komputerowe, a ich projektanci wykorzystują schemat organizacji treści obecny w książce obrazkowej, ponieważ produkty adresują do najmłodszych. Jednocześnie w sklepach wiodących pod kątem tego typu oferty – Google Play i App Store, produkty te dostępne są w działach „książki” (z ang. opatrywane są słowem „book”). Autorzy multimedialnych książek obrazkowych w języku profesjonalnym, branżowym (branża IT) nazywają się deweloperami, co oznacza, iż są programistami komputerowymi. Zadań związanych z tymi obszarami podejmują się jednak coraz częściej również wydawcy tradycyjnych książek obrazkowych (przykładem łódzkie wydawnictwo Ładne Halo) oferując opowieści zarówno w wersjach aplikacji cyfrowych, jak i w papierowych wydaniach kodeksowych. W referacie przedstawiono argumenty za tym, iż w przypadku aplikacji książek obrazkowych mamy do czynienia z obiektami z rodziny książek, z wielu powodów uprawnionych do tego, by rozważać je jako jedne z form książkowego uniwersum.

Ryc. 5. Obrady sekcji B

Fot. Renata Malesa

Punktem wyjścia do rozważań dr. Jacka Ladoruckiego (Uniwersytet Łódzki) były *Ruchome obrazy, pop-up, multimedialność i inne próby/ eksperymenty formalne. O jakości wydawniczej na przykładzie współczesnych książek dla dzieci.*

Autor referatu zaprezentował współczesne książki dla dzieci wydawane głównie w Polsce, ale także za granicą. Wszystkie je łączy oryginalna forma, która ma przyciągnąć uwagę młodego czytelnika wychowanego na multimediami.

Doktor Natalia Shulska (Wolyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki w Łucku) w wystąpieniu pt. *Артбук як особливий різновид книжкового контенту/ Artbook jako szczególny rodzaj formy książki* przedstawiła ukraiński rynek wydawniczy, który stara się zaspokoić potrzeby najbardziej wymagających czytelników i autorów, stawiając przed wydawcą bardzo trudne zadania, zmuszając go do ciągłej gotowości do pracy z dziełami wszelkiego rodzaju, gatunku, tematyki, sposobu wykonania. Podkreśliła, iż projekty pilotażowe mające na celu przeciwdziałanie zastępowaniu mediów drukowanych urządzeniami cyfrowymi mają też na celu promocję książek poprzez modyfikację ich formy i treści. Jednym z najciekawszych zjawisk ilustrujących metamorfozę książki w ostatnich dziesięcioleciach jest pojawienie się artbooków – unikatowej formy realizacji każdej niestandardowej idei wydawniczej, która pod względem technik wykonania, formy ucieleśnienia i treści jest niepodobna do niczego w przeciwnym razie.

W referacie pt. *Problemy tworzenia podręczników Nowej Szkoły Ukrainkiej a doświadczenia polskie* dr Halyna Lystvak (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) ukazała podręczniki Nowej Szkoły Ukrainkiej (wprowadzonej w 2018 roku reformy ukraińskiej edukacji szkolnej), które są doskonałym wyznacznikiem tej reformy. Pomimo tego, że pewne aspekty w procesie ich przygotowania i napelniania ulegają zmianie, wiele niedociągnięć pozostaje. Są to momenty związane z naruszeniem logiki prezentacji, nieaktualnymi lub nierzetelnymi danymi naukowymi, stronniczymi pomysłami, niedoskonałym projektem itp. Takie wady lub pomyłki są często omawiane w sieciach społecznościowych i mediach – a to dodatkowo stwarza ogólne wrażenie nieudanej reformy, zwiększa niechęć do szkoły, odwraca uwagę czytelników od książek i czytania. Nie da się od razu przezwyciężyć tego systemowego problemu, ale można podjąć celowe działania na rzecz poprawy kultury wydawniczej podręcznika szkolnego, uproszczenia procedur selekcji i stworzenia pewnej konkurencji w tym non-profitowym segmencie wydawniczym. Pomocne w tym procesie może być wykorzystanie zagranicznych, w szczególności polskich, doświadczeń w zakresie reformy szkolnej oraz wydawniczych podejść do tworzenia i dystrybucji podręczników.

W wystąpieniu pt. *Медіаграмотність у дитячій книзі та цифрових медіапоємах/ Umiejętność korzystania z mediów w książkach dla dzieci i projektach związanych z mediami cyfrowymi* dr Maria Rozhylo (Wolyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki w Łucku) systematyzuje i analizuje projekty mediów cyfrowych, które promują i upowszechniają podstawy umiejętności

korzystania z mediów, wyjaśnia udział takich projektów dla dzieci w każdym wieku. Referentka określiła wpływ technologii medialnych na tradycyjne drukowane formaty publikacji (książka, minimedia, multimedialny podręcznik online). Omówiła projekty cyfrowe do opanowania umiejętności korzystania z mediów w sposób interesujący dla dzieci: gry online, kursy nauczania na odległość, animowane filmy na YouTube itp.

Ciąg dalszy sekcji B: *Trendy w promocji i konsumpcji książki* rozpoczęła referatem dr Oksana Levytska (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) pt. *Літературна критика в сучасному медіапросторі України/ Krytyka literacka we współczesnej przestrzeni medialnej Ukrainy*. Recenzje książek, recenzje, artykuły krytyczne i inne gatunki literacko-krytyczne są ważnym czynnikiem rozwoju rynku książki i komunikacji o książkach w mediach, a współczesność pokazuje szybkie zmiany w zasięgu nowych książek i przemiany czytelników, prośby o informacje o publikacjach. Na Ukrainie w środowisku zawodowym krytyków literackich i mediów często pojawia się pytanie, jak powinna zmienić się krytyka literacka w kontekście schyłku czasopism i rozwoju nowych mediów, jak to ma miejsce w krajach europejskich. Referat poświęcono analizie aktualnych trendów krytyki literackiej w ukraińskiej przestrzeni medialnej, rozważaniu tekstowych typów krytyki literackiej oraz osobliwości jej funkcjonowania we współczesnym procesie literackim na przykładzie ukraińskiego rynku medialnego.

Prelegentka dr Nadiia Zubko (Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv) w wystąpieniu pt. *Видавничо-книгарська репрезентація й читачький фідбек як засоби активізації онлайн-продажів друкованої продукції/ Reprezentacja wydawniczo-księgarska i feedback czytelnicy jako sposób na aktywizację sprzedaży online produktów drukowanych* zaprezentowała raport, a w nim informacje, że branża wydawnicza ulega znacznym przeobrażeniom pod wpływem nowej rzeczywistości komunikacyjnej, w szczególności zwiększając jej potencjał cyfrowej dystrybucji. Internet zapewnił branży platformę i narzędzia do najbliższej (choć wirtualnej) interakcji między wydawcami/księgarzami a czytelnikami/nabywcami. Wydawcy mają możliwość pełnego reprezentowania produktów drukowanych w sklepie internetowym. Raport podkreślił, że nowoczesny opis (reprezentacja) książek w sklepach internetowych oraz recenzje poprzednich czytelników pomagają potencjalnym nabywcom w podjęciu świadomej decyzji o zakupie towarów i znacząco stymulują sprzedaż najwyższej jakości produktu kulturalnego, który najlepiej odpowiada na zapotrzebowanie konsumentów.

Doktor Olha Antonyk (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) w referacie pt. *Читання в умовах співіснування книжкової та електронної комунікацій: виклики і можливості/ Czytanie we współistnieniu komunikacji książkowej i elektronicznej: wyzwania i możliwości* omówiła najnowsze

technologie komunikacyjne, które poszerzyły dostęp do informacji, zmieniły motywację do czytania, status książki i czytanie. Pomimo wyraźnego zindywidualizowanego wymiaru, zjawisko czytania jest silne „zakorzenione” w pewnym kontekście historycznym i społeczno-kulturowym, jest rodzajem markera osobliwości komunikacji książkowej, okoliczności wyjścia. Współczesna kultura książki, uzupełniona o wirtualną tematykę książki, tworzy nowego czytelnika, zwłaszcza wśród młodzieży. Referentka zauważyła, iż młodzi ludzie nie ograniczają się do książek o konkretnym ukierunkowaniu, używają szerokiego wachlarza możliwości zapoznania się z różnymi źródłami informacji w dogodnym formacie – papierowym lub elektronicznym.

W referacie pt. *Просування читання як передумова розвитку книжкової індустрії в Україні / Promocja czytelnictwa jako warunek rozwoju przemysłu księgarskiego w Ukrainie* mgr Olha Stadnyk (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) zobrazowała realia informacyjno-technologiczne, które zaktualizowały studia nad książką, formami i metodami jej dystrybucji i funkcjonowania w przestrzeni społeczno-kulturowej. W procesie komunikacji książkowej zmieniła się forma książki, dostosowana do treści i potrzeb czytelnika, a tym samym zmieniła warunki jej istnienia. Rozwój technologii informatycznych dał impuls nie tylko do pojawienia się e-booków, ale także otworzył nowe możliwości promocji książek i tworzenia nowych praktyk czytelniczych. Prelegentka podkreśliła, iż dzisiejsza aktywność społeczna ludzi, zwłaszcza młodych, przeniosła się w cyberprzestrzeń, więc drukowana książka zmuszona jest konkurować z tekstami elektronicznymi, co stwarza problem jakościowej lektury w przeciwieństwie do mechanicznego „czytania”. W 2020 roku na zlecenie instytucji państwowej „Ukraiński Instytut Książki” przeprowadzono ogólnoukraińskie badanie „Czytanie w kontekście konsumpcji mediów i życia”, które stało się podstawą do przygotowania projektu „Strategia rozwoju czytelnictwa” na lata 2021–2025”. Projekt Strategii ma charakter systemowy w promowaniu czytelnictwa we wszystkich sferach życia publicznego; szczegółowe cele strategiczne i operacyjne, starannie zaplanowane etapy realizacji koncentrowały się na konsolidacji narodowej, modernizacji i rozwoju przemysłu księgarskiego Ukrainy. Niestety w warunkach wojny rozpętanej przez Federację Rosyjską na Ukrainie realizacja Strategii została zawieszona.

Sekcję C zatytułowaną *Media i technologie cyfrowe w produkcji i dystrybucji książki* prowadziła dr Krystyna Kwapisiewicz-Hudzik. Jako pierwszy wystąpił w niej dr Bartłomiej Włodarczyk (Uniwersytet Warszawski) z referatem *Aktywność bibliotek akademickich Uniwersytetu w Wuban, Uniwersytetu Tsinghua i Uniwersytetu Nauki i Technologii Chin na platformie WeChat*. WeChat jest jednym z istotnych narzędzi komunikacji z czytelnikami używanych przez biblioteki w Chińskiej Republice Ludowej. Celem wystąpienia było przedstawienie

charakterystyki wpisów zamieszczanych przez wybrane chińskie biblioteki akademickie na ich oficjalnych kontach w tym serwisie. Do analizy wybrano trzy biblioteki afiliowane przy najlepszych uniwersytetach w zakresie bibliotekoznawstwa i nauki o informacji według rankingu szanghajskiego z 2021 roku.

Polskie edycje cyfrowe na tle doświadczeń światowych. Stan i perspektywy rozwoju omówiła w wystąpieniu mgr Barbara Góra (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II). Jak zauważa, już w latach 60. XX w., gdy w Ameryce i na Zachodzie Europy zaczęły upowszechniać się komputery, pojawiły się pierwsze dyskusje na temat publikacji książek w sposób cyfrowy i szans ich konkurowania z formą tradycyjną. W misję propagowania nowych wydań zaangażowały się Modern Language Association of America (MLA), a później Text Encoding Initiative (TEI). Od tamtych czasów powstało wiele edycji cyfrowych, zarówno o charakterze popularnym, jak i naukowym. Ciągłe jednak trwają prace nad zdefiniowaniem ich w sposób jednoznaczny, ustandaryzowaniem schematu i kryteriów ewaluacji. W Internecie znajdziemy kilka obszernych katalogów tych nowoczesnych wydań. Badaczka stawia i jednocześnie odpowiada na pytania – Jak na tle światowych doświadczeń wygląda sytuacja na naszym polskim „podwórku”? Czy inicjatywy takie jak Nowa Panorama Literatury Polskiej, w skład której wchodzi edycje cyfrowe „Prus Plus”, „Sienkiewicz ponowoczesny”, „Mistrzowie poezji współczesnej”, czy „Atlas polskiego Romantyzmu”, mogą konkurować ze światowymi produkcjami tego typu? Jakie inne wydania literatury polskiej zaistniały do tej pory w przestrzeni medialnej, a jakie są dopiero planowane? Co można powiedzieć o perspektywach rozwoju i problemach polskiego edytorstwa cyfrowego?

Doktor Dariusz Piotr Klimczak (Fundacja "Maximum". Instytut Wydawniczy. Centrum Kultury – Nauki – Edukacji w Krakowie) w wystąpieniu *Samopublikowanie/self-publishing poezji w „Mieście Literatury”. Od notatnika poetyckiego do książki poetyckiej, od poezjomanii do grafomanii* dokonał próby analizy i syntezy procesu twórczego, „procederu” samopublikowania poezji, a także faz powstawania dzieła, jego kolejnych wersji, wybranych poetów skupionych w dwóch organizacjach literackich: Stowarzyszeniu Pisarzy Polskich i Związku Literatów Polskich w Krakowie. Penetracji podlegała niereprezentatywna grupa społeczna odgrywająca rolę ikony, składającej się na różnobarwny „ikonostas” poetycki Miasta Literatury Krakowa. Jednak dzięki temu ułamkowi możliwe było wysunięcie pewnych wniosków, mających charakter ogólny i całościowy. Autor pokazując los literatów w okresie transformacji po 1989 roku, uzasadnił, że samopublikowanie poezji w dobie łatwości druku i możliwości cyfrowych nowych mediów jest niekiedy warunkiem sine qua non zaistnienia w świecie literackim. Autor śledził także proces powstawania antologii na wybranym przykładzie, obrazując postęp techniczny: od pióra, maszyny do pisania, fax do

komputera aż po współczesną cyfryzację. Jednocześnie na przykładach Zbigniewa Herberta, Bożeny Boby-Dygi, Marzeny Dąbrowy-Szatko pokazał jak ważne dla poety jest prowadzenie notatnika poetyckiego – jako podstawowego „dokumentu genezy”, który znajduje swoje ukonkretnienie w wydanym tomie. Notatnik zatem to swoisty rezerwuar myśli, niejako pierwsza przyczyna wiersza, genetyczne „porte-parole” autora, jego „kuchnia warsztatowa”, niekiedy intymny dziennik. Rozważania kończy autor zobrazowaniem faz powstawania dzieła literackiego, akcentując bardzo ważną fazę odłożenia i ponownej kontroli w „laboratorium pisarza” aż po finalne samopublikowanie. W konkluzji autor stwierdza, iż postulatem nie tylko genetycznym jest czytanie (J. Ortega y Gasset), ale i „lepsze czytanie” (de Biasi), co w procesie cyfryzacji zyskuje nowy walor i zachętę do głębszej analizy procesu wydawniczego, zauważając jednocześnie, iż samopublikowanie nierzadko jest dzieckiem grafomanii i chęci zaistnienia, co ułatwiają media społecznościowe, w których pleni się gombrowiczowska „tfu-r-czczość”.

Referentka dr Lidia Piskozub (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) w wystąpieniu pt. *Kultura treści stron internetowych z punktu widzenia redaktora* podkreśliła, iż szybki rozwój komunikacji, pojawianie się nowych sposobów interakcji przez Internet, pomimo pozytywnych trendów, w coraz większym stopniu prowadzi do utraty jakości informacji i przekształcenia sieci Internet na chaos. Z jednej strony, roczny wzrost czytelników Internetu, przeciążenie informacyjne (portale informacyjne, strony tematyczne i co najmniej 5 stron i messengerów na jedną osobę) znacząco przesunęły uwagę użytkowników na inne formy ucieleśniania informacji. Nie zwracają już tyle uwagi na samą informację – tekst, ile na sposób odtworzenia informacji – nietypową grafikę, multimedia, reklamę, które starają się podtrzymać zainteresowanie ludzi. Z drugiej strony, Internet coraz częściej staje się platformą dla biznesu, promocji towarów i usług, co ułatwia masową obsługę bezpłatnych programów specjalnych znanych firm. Dane, które wymagały miesięcy badań i znacznych pieniędzy, są teraz dostępne za minutę. Dlatego też próba szybkiego, bez odpowiedniego przeszkolenia, maksymalizacji zysków doprowadziła do znacznego obniżenia jakości treści serwisu i jego integralności. W związku z tym coraz bardziej profesjonalne źródła spotykają się z pojęciem kultury treści serwisu, którą rozumiemy jako poziom jej doskonałości, na którą składa się opracowanie koncepcji, integralność treści, projekt i marketing, poprawność informacji bibliograficznych oraz jakość publikacji jako specyficzny produkt przeznaczony do zaspokojenia różnych potrzeb czytelnika.

Kolejne referaty – mgr Aleksandry Nowak (Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe przy Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN) prezentowały *zwiększenie dostępności cyfrowych zasobów nauki i kultury w Federacji*

Bibliotek Cyfrowych poprzez pozyskiwanie reprezentacji tekstowej i nutowej, za mgr Ruslany Pazderskiej (Narodowy Uniwersytet „Lwowska Politechnika”) poruszały tematykę *formation of specialized thematic virtual communities*.

W ostatnim wystąpieniu sekcji C o *Roli i znaczeniu książki w dydaktyce logistyki*, dr inż. Joanna Nowicka (Państwowa Uczelnia Angeliusa Silesiusa w Walbrzychu) definiuje rolę i znaczenie książki naukowej w procesie kształcenia logistyków. W części pierwszej dokonuje charakterystyki procesu kształcenia logistyków, zwraca uwagę na standardy kształcenia, wymagania rynku pracy a także cele dydaktyczne. W kolejnej części autorka poddała weryfikacji aktualną rolę i znaczenie książki naukowej w procesie kształcenia logistyków w oparciu o badania ankietowe przeprowadzone wśród studentów kierunku logistyka.

Sekcja D zatytułowana *Komunikacja wizualna i konsumpcja książki w mediach* moderowana była przez dr Grażynę Piechotę oraz dr Olenę Kosheliuk. W wystąpieniu „*De humani corporis fabrica... " Vesaliusza – dawna książka w nowych mediach*” dr Grażyna Piechota (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) wskazała na inspiracje dziełem medycznym Vesaliusza w literaturze, sztuce i filmie. Dzieło *Fabrica* wydane w Bazylei w 1543 roku, bogato ilustrowane prezentuje szczegółowo anatomię człowieka. Autorka omówiła funkcjonowanie „*Traktatu o budowie ciała ludzkiego*” w literaturze: kryminał Jordi Llobregat, *Sekret Vesaliusza* oraz książka popularnonaukowa Mary Roach, *Sztywniak. Osobliwe życie nieboszczyków*. Inspiracje w sztuce odnajdujemy w obrazie „*Lekcja anatomii doktora Tulpa*” – dzieło barokowe Rembrandta z 1632 r., zaś w filmie reprezentantem jest serial *Kości* (ang. *Bones*), sezon 8, odc.12 (*Ciało w baldachimie*). Traktat odnajdujemy również w przestrzeni cyfrowej w postaci pop-up books (książki rozkładanki), kartki dźwiękowej – projekt PANkreator (dzieło Vesaliusza) oraz gifów z ilustracji do dzieła Vesaliusza dostępnych na tumbrze i pinterescie, a tworzonych przez internautów.

Profesor Anastasija Bessarab (Narodowa Akademia Chortycka w Zaporozżu) w referacie pt. *Ювілеї українських письменників у фокусі медійних проєктів / Rocznice ukraińskich pisarzy w centrum projektów medialnych* omawiała projekty z okazji rocznic ukraińskich pisarzy będące ważnym wkładem w podnoszenie poziomu kultury społeczeństwa i jego zainteresowania literaturą ojczystego kraju. Autorka zaznaczyła, iż potrzebna jest współpraca wszystkich działających w sferze informacyjnej i wsparcie państwa dla takich inicjatyw.

Jako kolejne prezentowały badania pracownice Wołyńskiego Narodowego Uniwersytetu im. Łesi Ukrainki w Łucku: dr Olena Kosheliuk pt. *Ukrainian books under the fire: back to war media news* oraz dr Nataliia Blahovirna pt. *The image of Ukraine in the conceptions of textbooks in New Ukrainian School*.

Виражальні можливості візуальної дитячої книжки на уроках української мови в школі / Możliwości wykorzystania wizualnej książki dla dzieci na lekcjach

języka ukraińskiego omówiła mgr Liudmyła Bondar (Gimnazjum nr 1 w Kiwercach). Podkreśliła, iż książki do zabawy są specjalną kategorią w ofercie książek dla dzieci. Co ważne, książeczka z zabawkami rozwija koordynację ruchów, mięśnie ramion i uczy dziecko koncentracji. Odgrywa bardzo ważną rolę we wczesnych fazach rozwoju dziecka. Książeczka-zabawka często zachęca i angażuje dzieci w kreatywność, myślenie i rozwijanie odpowiednich umiejętności umysłowych i praktycznych. Niestandardowe formy wydań gier dziecięcych, jako specyficzne sygnały semiotyczne, pozwalają nadać wydaniu informatywność, wzmocnić jego walory użytkowe. Wyobrażenia architektury książki, a zwłaszcza konstrukcja książki, mogą bardzo wpłynąć na dziecko, ponieważ myśli ono głównie o kształtach, kolorach, dźwiękach, uczuciach niezwykle emocjonalnie. Krótko mówiąc, dziecko nie może obejść się bez tej edycji gry w swoim dzieciństwie.

Rozwój społeczeństwa zmierza w kierunku największego rozpowszechniania informacji w formacie cyfrowym. Problem obciążenia informacyjnego człowieka na dużą skalę ma nieuniknione konsekwencje: niemożność pełnego przetworzenia wszystkich danych prowadzi do fragmentacji wiedzy, utraty związku między edukacją a nauką oraz wprowadzenia wiedzy naukowej do praktycznych działań projektowych. Doktor Olha Borysenko (Ukraińska Akademia Drukarnstwa we Lwowie) omówiła to zagadnienie w referacie pt. *The transdisciplinary approach to design as a method of solving social problems*. Generowanie przez człowieka ogromnych ilości danych wymaga specjalnych umiejętności w zakresie ich asymilacji, przetwarzania, wyświetlania, analizy i kreatywnej interpretacji w projektowaniu. Punktem wyjścia badań transdyscyplinarnych są obszary problemowe związane ze społeczeństwem. Są to wojny, przemoc, głód, bieda, choroby i problemy środowiskowe. Aby skutecznie rozwiązywać problemy projektowe, edukacja projektowa musi być zaprojektowana tak, aby rozwiązywać problem i być narzędziem rozwiązywania globalnych problemów przyszłości. Design nie jest dziedziną jednej dyscypliny. Obecnie design wchodzi w interakcje z coraz bardziej złożonymi elementami kulturowymi, technologicznymi.

Prelegentka – mgr Gabriela Zawada (Karpacka Państwowa Uczelnia w Krośnie/ Urząd Miasta Krosna) w referacie pt. *Dziecko i media – wpływ mediów masowych na odbiorców* omówiła środki masowego przekazu, a także kierunki rozwoju mediów. Autorka zwróciła uwagę oraz szeroko omówiła jakie funkcje posiadają media. Zaznaczyła, iż ważnym aspektem, na który należy zwrócić uwagę jest edukacja medialna – to, czym jest i czym się charakteryzuje. Ponadto autorka ukazała czym jest siła przekazu, a dodatkowo udowodniła jak ważną rolę odgrywa w naszym życiu kreowany obraz rzeczywistości.

Kolejna referentka – dr hab. Oksana Kosiuk (Wołyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki w Łucku) omówiła *Пауцифізм та аполітичність*

Лесі Українки у сфері публіцистики/ Pacyzizm i apolityczność Łesi Ukrainki w dziedzinie dziennikarstwa.

Ostatni referat sekcji D o *promocji książek naukowych w mediach społecznościowych po wybuchu pandemii* zaprezentowała mgr Katarzyna Jarzyńska (Uniwersytet Warszawski). Okres pandemii sprawił, iż media społecznościowe zaczęły odgrywać ważną rolę w zakresie skutecznej promocji książek. W tak trudnym okresie ułatwiały wydawcom dotarcie z ich ofertą do wyselekcjonowanego grona czytelników. Podobną strategię działania przyjęły polskie wydawnictwa specjalizujące się w książkach naukowych i specjalistycznych przeznaczonych dla wąskiego grona odbiorców. Umożliwiało to im podtrzymanie kontaktu z dotychczasowymi klientami, a także zainteresowanie swoją ofertą nowych osób. Celem wystąpienia było prześledzenie strategii obejmowanych podczas pandemii przez wydawnictwa naukowe w najważniejszych na rynku mediach społecznościowych: Instagramie, Facebooku i Tik Toku. Analizie poddane zostały materiały dotyczące naukowych nowości wydawniczych wychodzących w okresie pandemii. Zwrócono uwagę na różnicę w sposobie działalności wydawnictw naukowych w mediach społecznościowych przed pandemią i po jej wybuchu.

W drugim dniu obrad zaplanowano sesję *Studenci mają głos...*, obejmującą 3 panele tematyczne podczas, których wystąpiło 13 studentów z Polski i Ukrainy. Młodzi badacze zaprezentowali referaty na temat najnowszych zjawisk związanych m.in. z cyfryzacją branży wydawniczej, innowacjami w komunikacji z czytelnikami, trendami marketingu i promocji książki oraz życiem literackim w sieci.

Sekcja A: *Czytanie i literatura w dobie cyfrowej transmisji kultury pisma* prowadzona przez dr Krystynę Kwapisiewicz-Hudzik oraz dr Halynę Lystvak objęła wystąpienia: Julii Siekańskiej (Uniwersytet Jagielloński) pt. *Why We Forget Books We've Read*, Danuty Greding (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) pt. *Nośnik tragedii czy świat na dłoni? Obraz mediów w literaturze współczesnej na przykładzie "Jedno z nas kłamie" Karen McManus, "Rok 1984" George'a Orwella, "Earl i ja, i umierająca dziewczyna" Jesse Andrews oraz cyklu "Market of Monsters" Rebecci Schaefer*, Anny Wójtowicz, Julia Łysakowska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Kolo Naukowe Architektów Informacji) pt. *Literatura w przestrzeni cyfrowej – o powieściach hipertekstowych* oraz Dagmary Kottke (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II) zatytułowane *The Transformation of Genres from Literature into Video Games. The Cases of Horror and Detective Fiction*.

Tematyką sekcji B moderowanej przez dr hab. Anitę Has-Tokarz, prof. UMCS oraz dr Halynę Lystvak były *social media jako przestrzeń życia książki*. Z referatami wystąpili: Julia Sobiesiek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej) *Cancel culture a nizerunek pisarza – wybrane przykłady globalnego rynku książki*,

Aleksandra Kulbacka (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) *Życie książki w mediach społecznościowych – analiza sposobów wykorzystywania social mediów do promowania książek*, Krystyna Protsyshyn (Ukraińska Akademia Drukarstwa we Lwowie) *Instagram-сторінка видавництва: до і після війни (на прикладі «Видавництва Старого Лева»)/ Strona instagramowa wydawnictwa: przed i po wojnie (na przykładzie „Wydawnictwa Starego Lwa”)* oraz Marta Kolaśńska i Weronika Mackiewicz (Collegium Da Vinci Poznań) *Książki w mediach na przykładzie bookstagrama i booktoka*.

Prowadzenie sekcji C pt. *Technologie cyfrowe w komunikacji marketingowej na rynku książki* objęły dr Renata Malesa i dr Olena Kosheliuk. Prelegenci, którzy wygłosili swoje referaty to: Polina Zabolotna (Wolyński Uniwersytet Narodowy im. Łesi Ukrainki w Łucku) *Традиційні та новітні способи популяризації книжкової продукції в добу цифрових технологій/ Tradycyjne i nowe sposoby popularyzacji produktów książkowych w dobie technologii cyfrowych*, Oliwia Gancarz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej) *Rola celebryty w marketingu wydawniczym i promocji książki*, Anastasia Basalka (Wolyński Uniwersytet Narodowy im. Łesi Ukrainki w Łucku) *Книжка-іграшка як особливий різновид видань для дітей/ Książka-zabawka jako szczególny rodzaj publikacji dla dzieci*, Roman Marczuk (Wolyński Uniwersytet Narodowy im. Łesi Ukrainki w Łucku) *Популяризація книги через фільми/ Popularyzacja książek przez filmy*, a także Piotr Falat (Uniwersytet Warszawski) *Wpływ realizacji filmowych i gier wideo na kształt okładki książki*.

Dla Organizatorów konferencji kluczowe stały się pytania o przekształcenia procesu komunikacji poprzez książkę, jej miejsce we współczesnej kulturze zmediatyzowanej oraz charakter relacji pomiędzy tekstem drukowanym a innymi mediami. Niewątpliwie na przestrzeni ostatnich lat media i technologie cyfrowe w sposób znaczący wpłynęły na kształt rynku wydawniczego, społeczny obieg książki oraz praktyki lekturowe czytelników/konsumentów. Podczas konferencji podjęto dyskusję dotyczącą natury wzajemnych wpływów książki i mediów oraz statusu książki we współczesnej kulturze medialnej.

Konferencję wspierali Studenci z Koła Naukowego Public Relations UMCS. Zainteresowanie wydarzeniem przekroczyło oczekiwania organizatorów, wzięło w nim udział ponad 200 osób reprezentujących ośrodki akademickie oraz związane z edukacją, informacją i mediami. Uczestniczyli w nim przedstawiciele placówek z całej Polski oraz instytucji partnerskich z terenu Ukrainy (Instytut Komunikacji Społecznej i Działalności Informacyjnej, Narodowego Uniwersytetu „Lwowska Politechnika” we Lwowie; Katedra Komunikacji Medialnej Ukraińskiej Akademii Drukarstwa we Lwowie; Katedra Komunikacji Społecznej, Narodowego Uniwersytetu Wolyńskiego im. Łesi Ukrainki w Łucku). Wszystkie wystąpienia referentów oraz dyskusja cieszyły się dużym

Grażyna Piechota

zainteresowaniem i popularnością wśród uczestników. O sukcesie konferencji zdecydował zarówno aktualny temat wydarzenia, trafny dobór referatów, jak i duże zainteresowanie partnerów Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS.